

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Servori nefrancați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primdeose în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernad; în Frankfurt: G. L. Dawb; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colonă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o seră 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fiă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Ună exemplară 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 133.

Brașov, Luni, Marți, 16 (28) Iunie

1892.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.

se deschide nou abonament.

la care invităm

pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Croații și noi.

Brașov, 15 Iunie v.

În același moment, în care, cu cunoscutul lor fariseism, foile oficiale ungurești ne provocă pe noi Români să încetăm de a mai face opozițiune politice de stat exclusiviste maghiare, promițându-ne, că atunci vom pute aștepta cu drept cuvânt „să se dea ascultare dorințelor și gravaminelor noastre și să ni-se facă dreptate între marginile legale“, guvernul din Pesta dă o lovitură din cele mai sfruntate libertății poporului croat autonom.

Precum scim, consiliul comunal din Agram a fost dizolvat într-un mod arbitrar, folosindu-se ca pretext o deciziune a sa, pe care a-o lua acel consiliu a fost în drept în pute-

rea autonomiei Croației circumscrise în pactul cu Ungaria.

Nu le-a plăcut celor din Pesta și uneltelor lor spiritul de sine stătător, ce domnea în consiliul comunal din Agram și de aceea acesta a trebuit să fie dizolvat. Cu drept ori cu nedrept? Acesta este o chestiune, care nu face nici un scrupul egemonilor de azi. Lucrul de căpeteniă a fost să lovească în Croații cei cu spirit opozițional.

Consiliul comunal din Agram a fost decis, în puterea pozițiunii autonome a Croației, ca deputațiunea capitalei croate numai atunci să ia parte la jubileul de încoronare în Budapesta, decât municipiile croate vor fi prezentate Majestății Sale prin Banul, ca șef al guvernului croat autonom, și nu prin ministrul de interne unguresc, a căruia competență nu se estinde asupra Croației.

Acastă deciziune, basată pe legile fundamentale croate, a fost declarată de nepatriotică și luată ca pretext pentru dizolvare.

Se înțelege, că lovitură dată astfel libertății croate a produs cea mai mare indignare între toți Croații de bună seamă și foile opoziționale croate o stigmatizează cum se cuvine.

„Dizolvarea întâmplată“—scrie „Obzor“ — „va înăspri și mai mult încordarea dintre poporul maghiar și croat. . . Maghiarii au a multămi norocul lor de până acum numai constelației din afară și fără de acesta anevoiă și-ar pute susține pozițiunea lor actuală. Constelația din afară s-ar pute însă schimba și acesta eventualitate ar trebui să o aibă în vedere acei politici scurți vedători, cari identifică interesele egemoniei maghiare cu interesele monarhiei“.

Interesante sunt și observările, ce le face „Politik“ din Praga. Nu mai e libertate în Ungaria, exclamă acest diar; autonomia, care a fost mândria Ungariei și scutul ei, și de care nici inimicii Ungariei nu cutezau a se atinge, este sacrificată. În Croația au nimicit-o de tot și a fost înlocuită printr-o administrație birocratică, în Ungaria rămaseră unele resturi slabe, cari se vor înlătura cu „reforma administrației“. Dacă ar veni la cârmă în Ungaria un nou Bach, n'ar trebui decât să numască numai unelte de ale sale ca fișpani, vicifspani etc. și mașineria ar funcționa încă mai bine decât pe timpul „husarilor lui Bach“, când Maghiarii împreună cu celelalte națiuni țineau la autonomie, protestându în contra asuprirei.

Maghiarii își tot scusă volnicile cu textul legilor lor. Adevărat, că aceste cuprind multe dispozițiuni liberale, dar cum stă lucrul în praxă? Întrebă „Politik“. Conte Apponyi, în mai multe vorbiri ale sale, a adus exemple înspăimântătoare despre aceea, cum se practică legile de organe guvernului. Conte atinse, firesc, numai procederea față cu populațiunea maghiară. În contra Nemaghiarilor se procedează mult mai energic, dovada cea mai nouă este tractarea, ce au întâmpinat-o Români la Turda.

Dar lăsându la o parte experiențele cu modul cum se practică legile în Transilvania și Ungaria, întrebăm: decât regimul unguresc are atât de puțin respect chiar de libertatea și de autonomia Croaților, garantată prin legea pactului ungaro-croat, cum ne-am mai pute aștepta noi Români, despoiați de toate drepturile autonome naționale, ca să fim considerați de acest regim, „ca

cetățeni egali îndreptățiți ai Ungariei?“

Nu e ridicul a presupune numai, că s'ar pute afla între Români cu minte sănătoasă și cu sânt curat omeni, cari în asemenea împrejurări se se încredă, fiă numai pe un moment, în bunăvoința Ungurilor dela putere?

CRONICA POLITICA.

— 15 (27) Iunie.

După scirile cele mai noue, alegerile pentru parlamentul engles se vor începe în ziua de 5, séu 4 Iulie st. n. Capitala alege cea dintâi. În adevăr, după cum se știe, în Anglia nu se fac alegerile într-o zi, séu două, ci în mai bine de două săptămâni. În sera zilei de dizolvare a parlamentului, Speakerul din Casa de jos trimite fiecărui president de biuro electoral ordinul de alegere pentru parlament, în care se prescrie noua alegere și se cere trimiterea rezultatului alegerilor, care în orașe trebuie să fie între a cincea și a opta, ér la țară între a șaptea și a șesprezecea și după primirea ordinului de alegere. Actuala cameră a comunelor numără 304 membri conservatori, 65 unioniști liberali, 215 gladstoniști și 85 naționaliști irlandezi. Fără a socoti pe Speaker, majoritatea unionistă e așa de 67 voturi, pe când după alegerile din 1886 era de 117, care va să dăie a pierdut dela o legislatură la alta tocmai 50 de voturi. Correspondentul electoral al diarului „Times“, care și-a publicat și va continua a și publica pronosticurile rezultatelor alegerilor ce vin, ajunsese pe la sfârșitul lunei Martie, acest an, la probabilitățile următoare: 254 conservatori, 42 unioniști liberali, 209 gladstoniști, 82 naționaliști irlandezi și 92 nesiguri. Hotărârea va să dăie, ar atârna dela aceștia din urmă.

„Correspondența Politică“, află din Petersburg, că guvernul rus proiectează o sporie considerabilă a flotei Mării Caspice. Călătoria de inspecție a amiralului Cihacev stă în legătură cu a-

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

(6)

Principesa dormitândă.

Narațiune de I. I. Iasinsky (Maxim Bjelinsky)

VI.

Cătră séra veni medicul. El liniști pe Marieta și ordonă, să pună gheața la capul copilului, să i înfășure bine picioarele și să le încălzească cu sticle ferbinți. La despărțire strânse mai îndelungat, ea de obicei, mâna tinerei femei.

Totuși noptea acesta și ziua următoare intră trecu pentru magu și soția sa într-o neliniște chinătoare. Copilul era aproape de morțe. Prăpădit și veni să zăcească el aici și numai striga. Numai din când în când eșea câte un gemet încet dintr buzele sale reci, ca gheața.

Pentru ca să evite aspectul copilului și al Marilkei desperate, pribegea magul pe strade. În tipografia făcu corectura afișului, în clubu béu cu bufetierul și jucă biliard.

Proprietarul tipografiei și dirigentul capelei veniră de vre-o câteva ori în ospătărie și șopteau în taină cu ospătarul; acesta da din umeri. Doctorul Tirioni înțelese, că e vorba de chestiunea, că ore are el bani? El se purta ca un om cu avere; ceru vin, mâncare și plăcinte și le aduse toate femeii sale — dér ea nu gustă nici o picătură și nici o bucatură.

Datoriile sale din ospătărie creșeau din ce în ce, și bufetierul trebuia să plătească — banii însă lipseau. Dér cu cât mai tare se afunda în datorii, cu atât mai tare creșea încrederea în sine, așa încât chiar creditorii începură pe încetul a-l lăsa.

„O séra fără succes, și ei mă vor sfășia în bucăți!“ își gândea el. Dér în curând îi succese, să delature temerea de nereușită; numai gândul la bóla fiului său nu-l pute delătura.

Din timpul, de când se născuse Jenjka într-o șatră de târg între un cal și un măgar dresați — pe cari mai târziu îi vându în Eupatoria — viața sa grea de artistă fu înfrumșetată,

prin un sentiment, pe care mai înainte nu-l cunoscuse: era iubirea față de fiul său și aplecarea întărită către soția sa, o aplecare, care deja începuse a se răci. Stima față de Marilka o arătă prin aceea, că se legă cu ea prin mâna preotului. În momentele fericite ținea pe Marilka în brațe și audea cu fericire, cum ea cu voce înăbușită — pentru ca să nu deștepte copilașul, ce dormea — își desfășură planurile sale: ei vor economisi banii, și vor aduna 500 ruble și-și vor cumpăra lângă Kijen, séu Charjkon o căsuță, o căsuță curată, spoită cu alb și cu o grădină cu cereși, unde pomii vor fi încărați cu fructe negre lucitoare, pe când în grădina de legume va crește galbena flóre a sórelui, de mărimea unei farfurii. Vor avea și un cal și Jenjka va călări pe el. Magul asigură cu hotărâre pe femeia sa, că cele 500 ruble se vor afla, ér Marilka privea fericită copilul ei și săruta, radiósă de bucurie, pe bărbatul ei.

„Jenjka se va face sănătos!“ șoptea magul din timp în timp și bea

câte un pahărel de rachiu unul după altul.

Marilka tăcu. Ea și privea copilul și încet se rostogoliră lacrimile pe fața ei și cădură ca picături limpezi pe plapoma, în care era învăluită Jenjka.

Medicul mai veni de vre-o câteva ori. Obrajii săi trandafirii străluciau de grăsimă și buzele sale roșii zimbeau amical pe sub mica sa mustață. El glumea și liniștea pe Marilka, îi oferi bani și o sărută odată, în absența magului. Ea îl delătura cu câte o vorbă; de acum însă dispăruse încrederea ei în medic.

În fine îi stete magului la dispoziție și sala dela club și afișele erau tipărite; proprietarul tipografiei nu voi să i-le dea, ci cerea plata promisă. Ilu costă multă muncă pe doctorul Tirioni, ca să-l convingă, că cele șase ruble le va primi în ziua reprezentațiunii la casă; Jidovul făcu o față acră, dede din umeri, plescă cu limba și în fine se supuse; — totuși ceru el o rublă pe de-asupra și două bilete libere. Și ospé-

cestă proiect. Se atribuie de asemenea o însemnătate specială numirii contra-amaralului Razvozov, ca șef al statului major general al flotei Mării Negre.

Călătoria la Berlin a părechei regale italiene a produs un efect neînsemnat în presa franceză. Diarul „Journal des Debats” dice, că această vizită țintesc mai mult la politica internă a Italiei, decât la cea externă; apoi continuă astfel: Cine privește cu ochii unui filosof lucrurile omenești, mai mult își va îndrepta atenția asupra călătoriei principelui Bismarck la Viena, deși acesta n'are nemișcătoare importanță politică. Se știe, că dânsul s'a dus la Viena din incidentul cununiei fiului său. Ovațiunile, ce 'i s'au făcut în Viena și Dresda au trebuit să misce înima bătrânului bărbat de stat. N'a jucat el o rol principal la crearea imperiului? Și cu totă disgrăția, el se bucură de simpatiile concetățenilor săi. Oare n'a înființat el și tripla alianță? Odată întreprins el o călătorie la Viena, care a fost mai folositoare decât călătoria lui Umberto la Berlin. De atunci au trecut 13 ani, der primirea, ce 'i s'a făcut în capitala austriacă, e încă în memoria tuturor... Deși călătoria regelui Umberto la Berlin și a principelui Bismarck la Viena nu vor schimba situația politică, totuși călătoria lui Bismarck va permite de a se observa schimbările ce s'au făcut dela căderea unui bărbat, care a fost puternic și care acum e numai mare.

In Spania s'au făcut în zilele din urmă mari agitațiuni revoluționare din partea Zoriliștilor și Carliștilor. Din această cauză s'au ivit turburări și în Barcelona, de unde se telegrafiază, că punctele principale ale orașului sunt ocupate militar. Se vorbește, că în mai multe provincii au izbucnit revolte. Intre St. Sebastian și Madrid s'a întreprins comunicațiunea telegrafică, totuși asemenea și între alte orașe și capitală. Cercul faima, că s'ar fi descoperit o conjurațiune, basată pe un manifest militar.

Manifestațiunea studenților ieșeni.

(Coresp. part. ale „Gaz. Trans.”)

Iași, 12 Iunie 1892.

Joi, în 11 l. c., studenții Universității din Iași, în urma unei hotărâri, ce o luaseră cu câte-va zile mai înainte, au organizat o manifestațiune în scopul de a protesta în contra nouelor barbarii, întâmplare peste munți.

În seara acestei zile, studenții intrând în fața Universității, în număr de peste 200, cu torțe și cu muzică în

frunte, ce intona *Deșteaptă-te Române*, după ce au parcurs Strada de sus și strada Lăpușneanu, se îndreptară spre consulatul austriac. Când însă procesiunea ajunse la capătul Stradei-Albe, unde se află consulatul austriac, un pluton de gendarmi erau postat aici din ordin oficial, pentru a împiedea procesiunea de a se îndrepta spre consulat. Gendarmii, căutând a se opune trecerii studenților, aceștia protestară și vădându, că drumul este închis, se îndepărtară, căutând a evita ori ce scandal.

Atunci ei apucându pe nisele stradelor, totuși reușesc în fine să ajungă înaintea consulatului austriac, lucru, pe care gendarmeria nu-lă prevăduse. Ajunși aici, mai mulți studenți pronunțară discursuri, er D-lă Volanschi ceti un protest, prin care se infieră vandalismul dela Turda.

De aici, în cea mai perfectă liniște, procesiunea se îndreptă spre bustul lui Ghica-Vodă, unde erau se mai pronunțară câte-va discursuri și cu toții porniră la Statua lui Ștefan cel Mare, aflătoare înaintea Palatului administrativ. Aici studentul Leon Grigorescu rosti o cuvântare, prin care arată rolul, ce-l vor juca Românii în Orient și în urmă studenții, cântând *„Deșteaptă-te Române”*, se întorseră spre Universitate, plini de entuziasm, pe la orele 12 din noapte.

Iași, 1892 Iunie 12.

Aseră începând dela orele 9 în jos, orașul nostru, a doua capitală a României, oferi spectacolul cel mai impunător, nu prin podobe măestrite, prin pregătiri combinate, ci printr'o spontaneitate, printr'un eflux momentan al simțământului național, al durerii de frate de care este pătunsă inima fi-cărui locuitor român.

Studenții noștri universitari, cei de pe la toate liceele, și în fine totă tinerimea română, stăpâna viitorului, formată într'un cortegiu maiestros, cu muzică și torțe, traversară toate stradele principale ale orașului;—un cortegiu, care din minut în minut câștiga în imponentă, atât prin farmecul de atracțiune, cât și prin ordinea și solemnitatea sa. Cetățenii de orice clasa socială și fără deosebire de vîrstă, alimentau succesiv mărimea acestei procesiuni nocturne, încât ajungându la statua lui Ștefan cel Mare, dinaitea palatului administrativ, piața, cât de mare este, deveni prea mică pentru aglomerațiunea extraordinară a totu ce pörta în peptul său o inimă românească, un simțământ nobil, o durere de frate.

Aci tinerimea română se opri și protestă cu demnitate în contra barbariilor ungurești din Transilvania, sêv-

șite asupra fraților noștri d'un nêmu și d'un sânge. După mai multe cuvântări, cari gâsiau resonetă nesfârșită în masa poporului, cortegiul se puse în mișcare spre Consulatul austro-ungar situat, din întâmplare, tocmai în partea orașului de cea mai tristă memorie, numită „Podul beilicului”, legendă din vremile Turcilor și unde se află și statua martirului Gr. Ghica, care nici cu prețul capului său nu putu salva Bucovina.

Poliția și gendarmii, reclamați se vede la timp de Consul, închiseră drumul, der precum curentului timpului în mersul lumii nu i se pöte opune nimic, așa și rezistența opusă cortegiului fu zădarnică, căci prin curtea bisericii Barboi și prin alte strade și căi laterale, tinerimea ajunse în fața consulatului, unde cu toate, că edificiul era încungiu-rat de gendarmi călări, nimic nu isbuti a împiedea pe tineri să-și exprime prin viu glas indignațiunea legitimă de om, și durerea justă și nobilă de frate, față cu atrocitățile Ungurilor sêvșite în mijlocul Europei civilizate, fapte, pe cari seculul prezent, nu le mai cunoștea decât din istorie.

Cuvântările ținute și aci cu totă demnitatea unui sentiment bine plasat și a unei culturi bine definite, se resumară într'ună unanimă protestă contra asupririlor și a prigonirilor, ce îndură Românii de peste Carpați și în special totu aceste cuvântări culminează în apelul adresat în modul și terminii cei mai cuviincioși consulului, ca să intervină pelângă M. S. Impăratul Fr. Iosif, să pună frâu pornirilor sêlbatică ungurești.

D'aci în aceeași ordine și cu aceeași solemnitate se îndreptă convoiul spre strada Lăpușneanu, unde oprindu-se înaintea casei prefectului de poliție, tinerimea demonstrantă nu întârziă a aduce omagiile sale destul de juste acestui aprig reprezentant al ordinei publice, omagii exprimate prin desaprobari frenetice și șuerături asurzitoare, pentru că acest prefect, care mai deunăzi, fiind în opoziție șuerase pe Rege, astăzi voi să fiă mai maghiar, decât Szapary, Banffy și Moldovăa Gherghely, a insultat tinerimea în demnitatea ei, creșându o un moment capabil de fapte ungurești a la Turda și a voit să o împedea a merge la consulat.

Nu pot să termin înaintea de a spune, că ceea ce se petrece în timp din urmă, în părțile locuite de Români, nu-mi place; este un extra-ordinar. Ungurii D-Vöscré, pionirii culturii maghiare, nu fac bine, și stăpânirea D-V. din Budapesta, care protejiază pornirile lor sêlbatică, și cea din Viena, care a dat frâu vandalismului luioc, aceste stăpâniri ale D-Vöstré fac chiar rău.

Aici la noi totă suflarea românească și totu omul de bine este preocupat de acest semn al timpului și de consecințele lui. Totă lumea consimte, compătinesce cu voi, se îngrijesce de ce se pöte întâmpla de pe o di pe alta.

Dea Dumnezeu, să fiă bine!

mi-u.

SCRILE DILEI.

— 15 (27) Iunie.

Cărți oprite. „Budapesti Közlöny” aduce în nr. dela 19 Iunie o ordonanță a șovinistului ministru Csáky, prin care oprește folosirea în școle a 8 manuale didactice românești. Ordonanța ministrului n'arată motivele, pentru cari oprește aceste cărți, nici nu indică prin nimic pasagiile, cari ar iovi în § 49 din art. de lege XXX din 1883. Elu oprește simplu folosirea manualelor românești pentru că așa-i convine, pentru că vré să atragă din nou atențiunea șovinistilor unguri asupra marilor lui merite „patriotice”. Înaintea d-lui Csáky nimic nu mai e sfânt, când e vorba de a sătura poftele așitate ale molochului maghiar-sării și de-aceea cu totă liniștea suflescă dă ordonanțe vrednice nu de alu

XIX, ci de alu XIV véc, de vécul întunecului și alu despotismului, er nu de celu alu luminei și libertății. Ce tradare de patriă a aflat, de pildă, d-lă Csáky în „Vocabularul complet pentru Opurile lui Iulius Ceasar”, de d-lă Dr. Vasiliu Glodariu? De 21 de ani se folosesc acest manual în școlele noastre și până acum nici unui ministru nu i-a scos ochii, — decât d-lui Csáky? Asemenea „Legendarul românesc” de d-lă profesorul din Blășiu, Alexiu Viciu, care era introdus în usul școlilor dela 1884 încöce. Ce păcat în contra „constituției” ungurești a aflat d-lă Csáky în acest „Legendar”? A mai oprit maghiarizatorul ministru „Geografia pentru școlele medii”, de Făgărășan-Moldovan și alte 5 manuale didactice românești tipărite în Bucuresc, Ploesc și Iași. Afară de acestea a mai interzis d-lă ministru de culte folosirea a 5 manuale nemțesci. Scopurile urmărite de d-lă Csaky le șcim forte bine. Elu vré, ca în lipsa manualelor didactice românești, să introducă manuale ungurești, în cari se cultivă cultul lui Kossuth și mai știe Dumnezeu ce bazaconii ungurești.

—x—

Academia română în ședința dela 29 Mai a. c. a decis a face publicațiune întru amintirea serbării ținute în 18 Mai la Sibiu pentru implinirea de 80 ani de viață a venerabilului membru academic G. Barițiu. Această publicațiune va cuprinde, pe lângă relațiunea despre numita serbare, și actele privitoare la ea și o culegere din scrierile alese ale venerabilului scriitor din articuli săi publicați în „Gazeta Transilvaniei” și în celelalte foi periodice redactate de dânsul. Pentru întocmirea acestei publicațiuni, Academia a ales o comisiune compusă din d-nii D. A. Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Nic. Densușianu.

—x—

Programul imormentării lui D. Brătianu. Serviciul funebru s'a început la ora 1 p. m., în biserica Sf. George Nou. După terminarea serviciului divin, s'au rostit discursurile oficiale și alu d-lui D. Sturdza din partea liberalilor. Cortegiul funebru a trecut stradele Colțea, Bulevardul Universității, Calea Victoriei, strada Carol, Calea Rahovei strada „11 Iunie”. După carul funebru urmă: Familia și amici; Delegații oficiali și societățile; Clubul și delegațiile din provincie; Armata. La cimitir vorbira: D. D. N. Fleva și G. Pallade, din partea liberalilor; D. N. Ionescu, în numele Academiei Române. Delegații: colegiului II de deputați din Prahova, alu județelor, alu societăților și alu studenților. Academia Română a luat mare parte la deliul cauzat prin mörtea marelui patriot Dumitru Brătianu. Ilustrul reposit a fost ministru alu cultelor și instrucțiunei publice în anul 1867, când s'a făcut inaugurarea „Societății Academice” și și-a ținut întâia adunare generală. Dumitru Brătianu, ca ministru de culte, a deschis la 6 August 1867 întâia ședință, în care Societatea și-a început lucrările sale. În acea ședință elu a rostit un discurs, care a fost foarte admirat și a produs atunci un foarte mare efect în țără. Academia a depus o corönă pe cosciugul marelui reposit, er în ședința de Vineri a delegat pe d. Nicolae Ionescu să fie la imormentare un discurs în numele ei.

—x—

Adunare de protestare în Galați. Cetiim în „Românul”: Mai mulți cetățeni cu vață din orașul Galați s'au constituit într'un comitet executiv, convocând publicul gălățian, fără deosebire de colre politică, la o mare întrunire publică spre a se consfătu în privința măsurilor de luat pentru apărarea Româniștilor și spre a protesta contra barbariilor sêvșite de Unguri contra Românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Întrunirea s'a convocat pe Duminecă, 14 curent, la orele 8 sera.

tarul și oeră banii și deveni mojiu; dirigentul capelei veni deja pentru a treia oră. Afară de aceea mai erau o mulțime de cheltueli mărunte; trebuia să cumpere frânghii, pantlici, două părechi de cărți de joc, cinci punți de luminări și cafea, pentru ca să ospăteze publicul cu beutură fermeccătoare; afară de aceea trebuia plătit și omul, care lipise așururile în oraș — aceste însă în ourându fură udate de ploie și rupte de copii de pe trade.

Magului îi vâjăia capul.

Atunci îi veni ajutor în persöna Rosaliei Valentinovna, femeia bufetierului, o fică de major.

Acosta, când vădu, că magul are la ei o datorie de șapte ruble și trei-deci și cinci de copeici, o cuprinse mila. Doctoru Tirioni vorbise adese-ori oespre böla copilului său și acosta o atribui socotelei nepunctuale cu creditorii; ospătarului îi strigă: „Ce stai pe capul meu? Nu poți să înțelegi, că fiul meu e bolnav?” Totu acosta o spuse, însă în formă mai politicoasă, și bufetierului și Rosaliei Valentinovna, care era de față,

dede cu tristetă din cap și fața ei urită, cu cercurile negre împrejurul ochilor, îi plăcu magului. „Mai sunt oameni buni în această lume;” și gândi el și sărută mâna ficei majorului. În ziua aceea veni Rosalia Valentinovna le Marilka, își împreună mâile când vădu copilul de jumătate mort, imbrățișă cu foc pe mama lui și deveni o amică intimă a sêrmanilor soți.

Ea însăși cumpără totu cele de lipsă pentru representațiunea magică și datorria magului se urcă la suma de 17 ruble. Afară de aceea trimise Rosalia Valentinovna o păreche de porumbi legați cu acea indicare, ca să-i pună lângă Jenjka, căci acesta este mijlocul cel mai bun în contra cărcelilor, de cari, după părerea ei, suferea copilul. Marilka făcu îndată, după cum 'i s'a spus, ea privi față vineția a copilului și pe cei doi porumbi, cari băteau fără putere din aripă, și aștepta o miană cerească.

(Va urma.)

O dispozițiune salutară. D-lu L. Cărtărgiu, ministru de interne alu României, a adresat prefecturilor o circulară prin care le atrage luarea aminte asupra tipăriturilor imorale, ce se imprimă de unele tipografii. D-lu ministru cere d-lor prefecti, ca să nu tolereze imprimarea și răspândirea acestor tipărituri, cari intrând în mâinile copiilor, pot produce rezultate sinistre.

—x—

„Turda“ este titlul diarului, ce a apărut cu ocaziunea marelui meetingu de protestare, ce s'a ținut erî în Bucuresci. Diarul a apărut numai ca „număr unicu“ și conține unu articulu istoricu asupra Turdei, 1601—1892; apoi o notiță biografică despre Dr. I. Rațiu și portretulu său. Sunt descrise apoi cu de-amănuntulu întâmplările dela Turda după telegramele și corespondențele „Gazetei Transilvaniei“ și ale „Tribunei“ despre acestu casu. In fine mai multe amănunte asupra manifestăției studenților din Iași, etc. etc.

—x—

Solferino—Custoza. La 24 Iunie n. s'a serbat în Verona amintirea soldaților căzuți în luptele dela Solferino și San-Martino. De față erau: ministrulu italianu de răboiu, reprezentanțele comunale și districtuale, apoi delegațiile muncitorilor și soldaților invalidi. S'a cetit unu requiem și pe morminte s'au depus cununi de flori.

—x—

Directorulu teatrului naționalu cehicu din Praga începuse negocieri cu direcțiunea teatrului Lessing, din Berlinu, care cerea, ca trupa de operă cehică să dea o reprezentație în teatrulu său. Aceste tratări, în urma protestării tinerilor Cehi, au încetat de-odată. „Narodni Listy“ dize, că amorulu propriu alu poporului cehicu, nu ar fi suportat, ca artiștii cehi să fi primit unu augagiamentu la Berlinu, în capitala Germaniei, puțin timp după hotărîrea luată de artiștii francezi de a nu juca la teatrulu germanu din Praga. O astfel de procedere, adaugă diarul, ar fi causat una din cele mai neplăcute impresii în Franca.

—x—

Proclamații secestrate. Foile polone din Lemberg aduc școirea din Cernăuți, că acolo s'au secestrat mai multe lădi, ce conțineau proclamații revoluționare trimise de „societatea de binefacere“ din Petersburg.

—x—

O defraudare de cincî milioane franci. Cu data de 22 Iunie n. se telegrafază din Paris, că acolo se vorbește foarte mult de o defraudare de cincî milioane franci, ce ar fi făcutu Gilbert Le Guay la societatea fabricii de dinamită. Prin uneltiri secrete, Le Guay scrie în diarul „Paris“, că nu va părăsi orașulu. Procurorulu de stat a provocat pe judele de instrucție, Welter, să pornescă cercetare în contra lui Guay și a tovaroșului său Arton. Administratorul cassei „Nobel“ a constatat, că pierderile cassei facu cincî milioane franci.

—x—

Serbătorea anuală a poezilor în Franca a avut locu Dumineca trecută la Soeaux, la 2 ore d. a. Municipalitatea a primit cortegiulu poezilor, de aici trecu la casa lui Florian, pavoasată totă, pentru a face pelerinagiulu tradiționalu. D. Pierre Lafitte, profesor la College de France a rostit unu discursu, unde a emis speranța, că se va inaugura în curând bustulu lui Auguste Comte la Soeaux, și Soeaux va deveni definitiv loculu de întelnire alu Meridionalilor. loculu unde vor veni să serbătorească și să cinstească pe ai lor. La primăria, d. Emile Zola a făcutu elogiulu lui Florian. Romancierulu a vorbit cu melancolia de retorica procedurilor literatilor, cari mor. S'a regretat, a dîșu el, că nu a fostu nici un lupu între oile lui Florian; dîr nu se va dice ore că în turma mea plină de lupi, ar fi tre-

bunită să punu o oia? Sfirșese adresându-se poezilor cărora le dice: „Fiindcă aici nu sunt decăt poezi, să ne învețe dîr bunătatea, veselia și frumsețea“.

Suntem rugați a da locu următoarei scrisori:

Domnule Redactor!

„Tribuna“ Nr. 130 aduce o corespondență din Brașov față de conferența ținută Dumineca în 19 ale lunei curente, de grupulu Mocsonyi și consoți. După cum scriți, la acea conferență, — invitat fiind — am luat și eu parte și fiindcă am părăsit-o, s'ar puté presupune, că menționata corespondență din „Tribuna“ a fost de mine informată; dorescu dîr a se șoi, că eu n'am inițiat și că nici directe nici indirecte n'am inspirat acea corespondență.

Incăt și „Gazeta“ D-v. Nr. 130 sub „O constatare“ de d-to Capelnașu 26/6, subscrisă de D-lu Alex. Mocsonyi, se ocupă de persoana mea dîcîndu că D-sa nu șoi decăt după ce am părăsit conferența D-lor, am mai fostu invitat în specialu, imi permitu a observa, că din partea a mai multor membri, — ce au drepturi egale cu acelea ale D-lui Mocsonyi — am fostu rugat a continua cu participarea mea la conferență, fiindu necesitate absolută de mine.

Nu cred, că pentru aceste invitări să fi fost de lipsă a i se da D-lui Alex. Mocsonyi un raport specialu, șeu chiar a i se cere consimțământulu.

Rugându-vă să bine-voiți a da locu acestor rînduri în proximu număr alu prețuitulu D-v. diaru, vă rog a primi încredințarea deosebite mele considerațiuni.

Brașov, 25 Iulie 1892.

George B. Popp.

Publicîndu scrisoarea de mai sus, ne mărginim a constata, spre evitarea orî căroru neînțelegeri, două lucruri; întâiu: că convenirea amicală de erî săptămîna n'a fostu convenirea vi'unui „grup“, ci numai a mai multor membri ai partidei noastre naționale; alu doilea: că invitarea s'a făcutu din partea d-lui Dr. Alexandru Mocsonyi, care nu și-a arogat nici un dreptu specialu față cu cei invitați. Era evidentu că odată invitat, d-lu Popp avea drepturi egale cu toți cei invitați și făcînd dîntre aceștia putea să-lu îndemne „a continua cu participarea“. D-lu Mocsonyi a declarat numai, în rectificarea ce a făcutu, că din partea convenirii, ca atare, nu i s'a mai adresat d-lui Popp o a doua invitare specială, cum a susținut corespondența tendențioasă din „Tribuna“, deorece nici n'a fostu necesitate de aceta.

O convorbire cu principele Bismarck.

Este șoiut, că în timpul petrecerei principelui Bismarck în Viena cu ocaziunea nuntei fiului său, publiculu vienesu îi facu marlovățiu. Pentru aceste manifestațiuni simpatice, principele își exprimă dorința a publica o mulțumire în diarul „Neue Freie Presse“ și aceta împrejurare procură unuia din editorii acestei foi ocaziunea de a convorbi cu Bismarck.

În aceta convorbire fî mai întâiu vorba despre textulu mulțamitei, ce urma să fi publicată, pe care o redactă secretarul principelui, Dr Chrysauder, și la care însuși Bismarck, cu unu lungu orionu făcu ore cari corecturi. După aceta principele își exprimă din nou dorința, de a mulțumi poporațiunei vieneze, pentru primirea simpatice.

Bismarck dize: „M'am simțit foarte bine în Viena. Mă bucuru de deosebire, că în Austria își aduc mai bine aminte de acea activitate, prin care mi-a fostu datu de a merge cu Austria și a folosi

Austriei, decăt de acea activitate, prin care am fostu silitu de a merge contra Austriei. Am lucratu ca bărbat de stat alu țerei mele, am condus politica țerei mele și aceta a fostu, credu eu, firescu și de sine înțelesu. De atunci s'a încheiatu alianța, care servește interesulu comunu.“

Mai departe dize principele: „De sigur n'am nimic contra Austriei (Bismarck amintese constantu numai Austria și nu Austro-Ungaria), nici nu mi-se pôte asorie mie totulu, ce se publică în „Hamburger Nachrichten“. Când totă lumea s'a retrasu de mine, aceta fîia avu curagiulu a pleda pentru mine, aș fi nemulțumitoru, decăt nu aș recunoșce aceta, dîr a scrie și redigea diare nu am timp, și nici n'am voia acum la bătrînețe. Eu primescu din când în când pe câte-unu domnu din Hamburg, care discută cu mine asupra politicei. Asta e însă totulu, nu trebuie decăt să mi-se ascrie totu ce stă scrisu prin diare.

„Eu am considerat tratatulu comercialu cu Austria ca contraru intereselor noastre economice. Aceta se pôte dice mai multu însă și despre tratatulu cu Elveția, care de altmîntrelea nici pentru Austria nu este tocmai favorabilu. Nu mai puțin se pôte dice și despre tratatulu cu Italia, pentru care viniculatura noastră trebuie să aducă cele mai marjertfe. La tratatulu austriacu nu mi-au convenit concesiunile privitoare la agricultură și la unele produse industriale. Dîr imputare nu pot face bărbatilor de stat ai D-vostre, din cauză că au șoiut să exploateze cu dibăcia slăbicioarea și insuficiența negociaților nostri. Mă ocupu prea multu cu politica, decăt ca să nu aflu firescu lucrulu acesta. Este dîr datoria bărbatilor de stat ai D-vostre și ai guvernulu D-vostre, de a lucra astfel; nici eu nu aș fi procedat altfel, și decăt eu am apêratu punctulu nostru de vedere, nu urmîz, că aș fi contraru Austriei. Acestu rezultat s'a produsu prin faptul, că la noi au eșit la ivelă bărbati, pe cari mai înainte i-am ținut la întunecatu, au eșit la ivelă, fiindcă tôte au trebuit să fiă întorse și schimbate.“

Convorbirea luă acuma o turnură curat politică și principele Bismarck continuă astfel:

„Vederea mea era, că după anul 1871 noi am dobîndit totu ce ni-a lipsit pentru independență și pentru o bună existență națională. Germania nu pôte nîsi să-și mărească teritoriulu ei în nici o direcție, fiă aceta cătră frontiera franceză, holandesă, belgiană, șeu rusescă. Ce să și dorim noi? Suntem sîtui, și starea Germaniei imi amintese o espreșiune a contelui Andrassy, care dize: „Corabia Ungariei este atât de plină, încăt și numai unu funtu mai multu, fiă acesta gunoiu, ori aur, ar face să se cufunde“. Noi și așa avem destule elemente negermane și unu răboiu nu este lucru puțin. Eu însu-mi am luat parte la răboiu. Rebelulu în Bohemia a fostu mai puțin importantu, acela cu Franca însă a fostu cu multu mai însemnatu. Eu nu mă tem de un răboiu necesar, și nici chiar de o peire cinstită. Dîr ce însemnez unu rebelu, care n'are nici un scop și care, decăt Dumnezeu ne va da isbînda, nu ne va aduce nici un câștig? Să întreprindem ore o campanie în Rusia, cu scopulu de a răpi de acolo bani? Aceta ar fi unu ce cam greu,“ dize principele rîdîndu. „Șeu să facă același lucru Rusia în Germania? Nici Rusia nu pôte avé dorința de a-și mări teritoriulu pe cheltuiala noastră, căci și așa abia va puté birui cu Germanii din provinciile baltice. De aceea am avut în vedere, la crearea alianței cu Austria, chiar în interesulu Austriei și spre a puté noi susține și promova cu mai bun rezultatu politica austriacă, să nu perdemu legăturile cu Rusia și să ne păstrăm tîdăuna posibilitatea a sta în contactu cu politica rusescă. Aceta este chiar în in-

teresulu Austriei, căci ce voese ore Austria? Austria voese pacea și eu cred, că Austria are „Bosniaci“ destui. Nu-i așa, repetă principele, d-vostre aveți destui Bosniaci și nu mai doriți nici o împutare a lor?“

—„Și aceta situațiunea s'a schimbatu ore, după demisiunea Alteței vostre?“

Principele răspunde, cu o mișcare rapidă a capulu și foarte energicu: „Da! da!“

—„Prin ce anume?“

—„Prin aceea, că nu mai posedem o înfrîngere asupra politicei rusești, că nu mai ajungem în poziția de a da sfat Rusiei. Ce pôte face un bărbat de stat? Elu trebuie să prevadă pericolulu răboiulu și să-lu eviteze. Aceta este întocmai ca la Steeple-chase. Trebuie să se cunoască, cum este terenulu, pe care se face alergarea, decăt și unde este nomolu, șeu pămîntu bătutu. Trebuie să fi omu cu experiență, ca să șoi decăt te ajută puterea spre a puté trece peste unu obstacolu, și decăt grîpa nu este prea largă spre a puté sări peste ea. Cred că înțelegeți asemănarea, ce o facu!“

—„De sigur Alteță, dîr sub ce împrejurări s'au produs schimbările și raporturile cu Rusia, după demisiunea Alteței vostre?“

(Va urma).

Ora ultimă.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.“)

Șimleul-Silvaniei, 27 Iunie. Drojdiile societății maghiare, asemenea celor din Turda, astă noapte au comis un vandalismu la casele vicarulu Barbolovicu și a avocatulu Dr. Maniu, sfîrmîndu cu bolovanii, ciomage și fiere tôte ferestrele și oblonele și de nu-i conturba foculu iscatu în orașu, ar fi continuat vandalismulu și la ceilalți Români.

Bucuresci, 27 Iunie. Meetingulu de protestare a fostu grandiosu; a decursu în liniște și cu demnitate, luîndu parte deci de mii de omeni și delegațiuni din tôte părțile României.

DIVERSE

Datine populare. Descoperind unu țără, Spaniolulu își face în ea mai întâiu o biserică, Francesulu unu teatru, Englesulu unu grajd pentru cai de cursă, Germanulu o cărciumă, Americanulu înființez unu diaru, pentru ca să facă reclamă, er Italianulu să stea la sîre — *dolce farniente*.

Cei o miă dela Marsala. În San Vigilio lângă Brescia a murit în zilele aceste unu veteranu din timpul răboiilor pentru unitatea Italiei și aceta unu dîntre cei o miă cu cari Garibaldi a cucerit regatul ambelor Sicilii. Cine a fost membru alu acestei cete viteze, are înaintea Italianilor cea mai mare vață. Când vre-unulu din cei „o miă“ mîre, atunci tôte diarele îi facu panegirice, concetățeni să ilu înmormînteză pe spesele comunei și patria sa îi ridică o petra comemorativă. În Cremona trăsese unu omu originalu, care adună deja de decenii amintiri la cei „o miă“ dela Marsala. Elu e abonat la diare din tôte părțile Italiei și îndată ce mîrtea răpese pe unu din cei „o miă“, compune articulu despre repositulu patriotu. Locuitorii din San Vigilio au pregătit unu mărță înmormîntare concetățenilor lor, care s'au luptat la Marsala alătura cu Garibaldi. Tôte diarele din Italia nordică au scris articuli despre repositulu patriotu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Gregoriu Matoru.

Cursulu pletei Braşov

Table with exchange rates for various currencies like Banenote romănesci, Argint romănesc, etc.

Un culegător tipograf român

Text advertisement for a typographer, mentioning 'Tipografia Caroli Orendi in Bistrița'.

pr. Tipografia C. Orendi Georgiu Matheiu, factor.

872,1-1.

Cursul la bursa din Viena

Table with stock market prices from Vienna, including gold, paper, and various bonds.

PUBLICAȚIUNE.

Text advertisement regarding a plan and preliminary expenses for a project.

Text advertisement for a public notice, mentioning a deadline of July 12th.

Braşov, 18 Iunie 1892.

Magistratul oraşenesc.

Nr. 8266-1892

869,2-2.

PUBLICAȚIUNE.

Text advertisement for a public notice regarding a construction project.

Text advertisement regarding a public notice and preliminary expenses.

Braşov, 18 Iunie 1892.

Magistratul oraşenesc.

De închiriat.

Text advertisement for a house for rent, mentioning 'Blumena Nr. 199'.

- List of items for rent: 1) Podul fabricii de ulei, 2) Magazinele lânăriei.

Informațiune mai de aproape se dă în

Cancelaria Eforiei școlare în edificiul gimnasiului român din grăverii suburbiului Scheiu.

824-9-13

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1892.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Braşov, and others, with columns for train types and times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grose înseamnă orele de noapte.